

RODE HOND BIJ KINDERWENS EN ZWANGERSCHAP

Rode hond (rubella) is een ziekte die onschuldig lijkt, maar voor zwangere vrouwen erg riskant kan zijn. Als u in de eerste vier maanden van de zwangerschap of vlak daarvoor rode hond krijgt, kan dat schadelijk zijn voor het ongeboren kind. In dit blad leest u erover.

Komt rode hond vaak voor?

Rode hond is een infectieziekte. Eigenlijk is het een echte kinderziekte en deze komt steeds minder voor, omdat baby's ertegen ingeënt worden in de vorm van de BMR-prik (bof, mazelen, rode hond). Deze inenting voorkomt, door het vormen van antistoffen, in **95%** van de gevallen een infectie met rode hond. Bij **5%** van de gevaccineerden ontstaan geen antistoffen tegen rode hond. In zo'n geval kan men dus toch rode hond krijgen, ondanks een vaccinatie. In 1974 is men in Nederland begonnen met een landelijke vaccinatiecampagne tegen rode hond bij meisjes op 11-jarige leeftijd. Sinds 1987 worden meisjes en jongens ingeënt (BMR-prik) op de leeftijd van 14 maanden, met een herhaling op 9-jarige leeftijd.

Als u eenmaal rode hond hebt gehad, bent u voor de rest van uw leven immuun. Ondanks de inenting komt rode hond nog voor. U kunt besmet raken als iemand met rode hond in uw gezicht hoest of niest. De ziekte kan ook overgebracht worden via speeksel en neusslijm van een zieke.

Hoe ziet rode hond er uit?

Het duurt ongeveer 2 tot 3 weken voor de ziekte zich openbaart. Voornamelijk na de kinderleeftijd kan een griepachtig beeld optreden. Soms is er sprake van rode vlekken, opgezette klieren achter de oren en in de hals, of pijnlijke gewrichten. U kunt de ziekte ook doormaken zonder er iets van te merken. Om die reden, maar ook omdat de ziekte al besmettelijk is vijf dagen vóór het zichtbaar worden van de eventuele vlekjes, is het belangrijk dat u weet of u tegen de ziekte beschermd bent.

Het risico dat uw kind met een afwijking geboren wordt

Rode hond, bij een vrouw die in verwachting is en die geen antistoffen tegen dit virus bezit, kan een infectie veroorzaken bij het ongeboren kind. De kans op overdracht naar het ongeboren kind is het grootst tijdens de eerste 11 weken van de zwangerschap en

rond de geboorte. Bij infectie vòòr de 11^e zwangerschapsweek ontstaan meestal meerdere afwijkingen, zoals hersenbeschadiging, met als gevolg ernstige vertraging van de verstandelijke en lichamelijke ontwikkeling, evenals doofheid, problemen met zien en hartafwijkingen. Het kan ook voorkomen dat er bij de geboorte nog geen zichtbare afwijkingen zijn, maar dat zich gedurende de eerste 5 levensjaren alsnog aandoeningen voordoen, zoals vertraagde verstandelijke ontwikkeling en doofheid.

Wat u kunt doen om geen rode hond te krijgen

De inenting tegen rode hond van baby's van 14 maanden maakt dat zij in **95%** van de gevallen daarna geen rode hond meer krijgen. Op de inentingspapieren wordt dat door een stempel achter rode hond (officieel 'rubella') aangegeven.

Ga voor u zwanger wordt na, of u die prik hebt gehad. Zijn uw inentingspapieren niet te vinden, dan weet uw moeder of vader wellicht nog of u ingeënt bent. Ze kunnen u misschien ook vertellen of u als kind rode hond hebt gehad. In dat geval loopt u geen gevaar om de ziekte te krijgen. Kunnen uw ouders u geen opheldering geven, neem dan het zekere voor het onzekere. Ga naar uw huisarts of naar de GGD: daar kan uw bloed onderzocht worden op antistoffen - stoffen die uw lichaam produceert nadat het een ziekte heeft doorgemaakt.

Blijkt u geen of onvoldoende antistoffen te hebben, dan kunt u alsnog een injectie tegen rode hond halen. U moet daarna voor alle zekerheid één maand wachten voordat u zwanger wordt.

Dit geldt voor alle mazelen, bof, BMR of andere vaccins die het rode hondvirus bevatten. Dit is in tegenspraak met de bijsluiters van deze vaccins waarin een termijn van 3 maanden wordt geadviseerd.

Heeft u rode hond opgelopen voor u en uw partner tot een zwangerschap besluiten, wacht dan voor alle zekerheid twee maanden. Daarna is er geen risico meer voor uw kind.

Bent u al zwanger en heeft u, voor zover u weet, nog geen rode hond gehad of bent u er niet tegen ingeënt?

De meeste verloskundigen laten het bloed van zwangere vrouwen controleren om er zeker van te zijn dat ze beschermd zijn tegen rode hond. Maar vraag daar zelf om als u twijfelt of u wel rode hond gehad heeft of ingeënt bent. Laat dan door bloedonderzoek nagaan of u voldoende antistoffen hebt. Is dat niet zo, wees dan uiterst voorzichtig.

Ga niet naar een peuterspeelzaal, kinderdagverblijf of basisschool als er kinderen met rode hond zijn. Dat hoort op de deur te zijn aangegeven. Heeft u al een kind, dat ouder is dan 14 maanden, dan heeft het zelf de BMR-prik gehad en wordt de kans klein dat het rode hond mee naar huis neemt. Maar voor alle zekerheid zou u uw kind thuis kunnen houden als op school of op de peuterspeelzaal rode hond heerst. Blijf ook uit de buurt van gezinnen met kinderen die rode hond hebben. Laat uw kind er niet gaan spelen.

Bent u vlak vóór uw zwangerschap met rode hond in aanraking geweest?

Bent u zwanger en laat u uw bloed onderzoeken op rode hond, dan kan blijken dat u rode hond heeft doorgemaakt rond het begin van uw zwangerschap. Dan is het mogelijk dat het ongeboren kind een afwijking heeft.

Overleg met uw partner en met uw huisarts wat er het beste kan gebeuren.

Alles op een rijtje

Rode hond is een gevaarlijke ziekte voor een vrouw die een kind verwacht, zeker voor of tijdens de eerste vier maanden van de zwangerschap.

- * Als u eerder rode hond heeft gehad, of als u tegen rode hond bent ingeënt en er ook antistoffen tegen rode hond zijn gevormd, loopt u geen gevaar.

- * Weet u dat niet zeker - zijn bijvoorbeeld uw inentingspapieren kwijtgeraakt en zijn uw ouders vergeten of u als kind rode hond heeft gehad - laat dan bloedonderzoek doen door uw huisarts of bij de GGD. Daaruit blijkt of uw lichaam voldoende antistoffen heeft opgebouwd.
- * Heeft u geen of te weinig antistoffen, dan kunt u zich alsnog laten vaccineren. Doe dat minstens drie maanden vóór u zwanger wordt.
- * Ook tijdens de zwangerschap kan bepaald worden of u genoeg antistoffen heeft tegen rode hond. Is dat niet het geval - wees dan uiterst voorzichtig: blijf uit de buurt van besmettingsgevaar.
- * Krijgt u in de eerste vier maanden of vlak voor uw zwangerschap rode hond, overleg dan met uw huisarts en uw partner wat u te doen staat.
- * Als u meer wilt weten over inenting tegen rode hond, kunt u contact opnemen met de GGD bij u in de buurt.

Colofon

© Stichting Erfocentrum, januari 2009

Het Erfocentrum geeft algemene informatie over erfelijkheid, erfelijke en/of aangeboren aandoeningen, gezond zwanger worden (en zijn) en biomedische onderwerpen.

Vragen over erfelijkheid, gezondheid of zwangerschap?

Mail of surf

Email: erfolijn@erfocentrum.nl

Website: www.erfelijkheid.nl

Uit de serie zwangerschap en informatiebladen zijn te bestellen:

roken en alcohol, bloedverwantschap, chromosoomafwijkingen, diabetes, epilepsie, foliumzuur, HIV-virus, latere leeftijd, medicijnen, rode hond, schadelijke stoffen, straling, toxoplasmose.

Voor een overzicht van alle informatiematerialen kunt u contact opnemen met het Erfocentrum.